

# Spis treści

|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Przedmowa</b> .....                                                                             | 11  |
| <b>1. Wprowadzenie</b> .....                                                                       | 13  |
| 1.1. Cele i struktura pracy .....                                                                  | 13  |
| 1.2. Stan badań i źródła .....                                                                     | 17  |
| <b>CZĘŚĆ I:</b><br><b>OD ZAŁOŻENIA KLASZTORU DO JEGO ZNISZCZENIA PRZEZ</b><br><b>HUSYTÓW</b> ..... | 27  |
| <b>2. Założenie klasztoru i utworzenie władztwa gruntowego</b> .....                               | 27  |
| 2.1. Sytuacja związana z założeniem klasztoru .....                                                | 27  |
| 2.1.1. Pochodzenie zakonu i jego ekspansja na Węgrzech .....                                       | 27  |
| 2.1.2. Księżę Władysław II Opolczyk i ojcowie paulini w Polsce ..                                  | 36  |
| 2.2. Akt założycielski i struktura systemu władztwa gruntowego ....                                | 47  |
| 2.2.1. Fundacja klasztoru na Łące .....                                                            | 47  |
| 2.2.2. Powstanie i rozwój systemu władztwa gruntowego .....                                        | 61  |
| 2.3. Obraz Matki Boskiej i zniszczenie klasztoru w czasie wojny<br>husyckiej .....                 | 77  |
| 2.3.1. Wizerunek Maryi z punktu widzenia historii sztuki .....                                     | 77  |
| 2.3.2. Zniszczenie klasztoru przez husytów .....                                                   | 85  |
| <b>CZĘŚĆ II:</b><br><b>OKRES OD ODBUDOWY KLASZTORU DO KONTRREFORMACJI</b> .....                    | 95  |
| <b>3. Utworzenie klasztoru i ustanowienie systemu dworskiego</b> .....                             | 95  |
| 3.1. Utworzenie klasztoru w XVI w. ....                                                            | 95  |
| 3.2. Rozbudowa posiadłości .....                                                                   | 104 |
| 3.2.1. Osadnictwo zagrodników i założenie miejscowości Leśnik                                      | 104 |
| 3.2.2. Zakup wsi Wilków .....                                                                      | 112 |
| 3.3. Spory z właścicielami Głogówka .....                                                          | 117 |

|                                                                                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.4. Znaczenie klasztoru w okresie kontrreformacji .....                                         | 123        |
| 3.4.1. Kontrreformacyjna działalność klasztoru .....                                             | 123        |
| 3.4.2. Straty klasztoru w czasie wojny trzydziestoletniej .....                                  | 132        |
| 3.4.3. Klasztor jako schronienie dla Matki Boskiej Częstochowskiej .....                         | 135        |
| <br>CZĘŚĆ III:                                                                                   |            |
| STOSUNKI WEWNĘTRZNE W SZCZYTOWYM OKRESIE<br>ROZWOJU W XVII I XVIII WIEKU .....                   | 145        |
| <b>4. Klasztor i konwent .....</b>                                                               | <b>145</b> |
| 4.1. Struktura barokowego zespołu klasztornego .....                                             | 145        |
| 4.2. Klasztor i mnisi .....                                                                      | 161        |
| 4.3. Życie codzienne w klasztorze .....                                                          | 174        |
| 4.4. <i>Vitae fratrum</i> z XVII i XVIII wieku .....                                             | 182        |
| 4.5. Działalność duszpasterska zakonu i jego Bractwo Aniołów<br>Stróżów .....                    | 193        |
| <b>5. Wsie dworskie w okresie obowiązywania systemu dworskiego .....</b>                         | <b>203</b> |
| 5.1. Uwarunkowania językowe i prawne we wsiach klasztornych .....                                | 203        |
| 5.2. Warunki społeczne we wsiach należących do dominium .....                                    | 214        |
| 5.2.1. Wsie rolnicze Olbrachcice i Wilków .....                                                  | 214        |
| 5.2.2. Osady zagrodnicze Mochów i Leśnik .....                                                   | 237        |
| 5.3. Stosunki kościelne we wsiach klasztornych .....                                             | 253        |
| <b>6. Gospodarka własna zakonu paulinów w okresie obowiązywania<br/>systemu dworskiego .....</b> | <b>258</b> |
| 6.1. Budynki, ich wyposażenie i służba .....                                                     | 258        |
| 6.2. Gospodarka rolna na terenie folwarków .....                                                 | 265        |
| 6.2.1. Uprawy i hodowla zwierząt gospodarskich .....                                             | 265        |
| 6.2.2. Służebność poddanych .....                                                                | 275        |
| 6.3. Przetwarzanie i wykorzystanie produktów rolnych .....                                       | 290        |
| 6.3.1. Młyny i karczmy .....                                                                     | 290        |
| 6.3.2. Wykorzystanie produktów na rzecz służby i poddanych ..                                    | 302        |
| 6.4. Rachunek ekonomiczny klasztoru .....                                                        | 312        |

## CZĘŚĆ IV:

## OD UPADKU KLASZTORU DO ROZWIĄZANIA SYSTEMU

## DWORSKIEGO ..... 319

## 7. Sekularyzacja i likwidacja systemu dworskiego w czasach pruskich 319

## 7.1. Konflikty z państwem pruskim i straty wojenne ..... 319

## 7.2. Sekularyzacja klasztoru w 1810 r. .... 330

## 7.3. Rozwiązanie stosunków władztwa gruntowego ..... 338

7.3.1. Wykorzystanie budynku klasztorowego i nieruchomości  
gruntowych ..... 338

## 7.3.2. Zniesienie czynszów i powinności poddanych ..... 343

## CZĘŚĆ V:

## PARAFIA I ZAKŁAD OPIEKUŃCZO-LECZNICZY W MOCHOWIE-

## -PAULINACH W XIX I XX WIEKU ..... 355

8. Parafia i zakład opiekuńczo-leczniczy w Mochowie- Paulinach jako  
przykład współczesnych instytucji kościelnych ..... 355

## 8.1. Utworzenie parafii i zakładu opiekuńczo-leczniczego ..... 355

## 8.2. Rozwój parafii i zakładu opiekuńczo-leczniczego do 1945 r. .... 368

8.2.1. Rozbudowa parafii i zakładu opiekuńczo-leczniczego  
w Królestwie Prus ..... 368

## 8.2.2. Okres rozkwitu i konflikty w Cesarstwie Niemieckim .... 380

## 8.2.3. Niespokojne czasy w Republice Weimarskiej ..... 394

## 8.2.4. Narodowy socjalizm i druga wojna światowa ..... 405

## 8.3. Parafia Mochów-Pauliny po II wojnie światowej ..... 418

## 8.3.1. Okres powojenny w komunistycznej Polsce ..... 418

## 8.3.2. Powrót ojców paulinów ..... 430

## 9. Podsumowanie wyników ..... 439

## ZAŁĄCZNIKI ..... 443

## Lista zastosowanych skrótów ..... 445

## Wykaz nazw miejscowości ..... 447

## Jednostki monetarne i miary ..... 452

|                                     |     |
|-------------------------------------|-----|
| Lista dokumentów .....              | 454 |
| Lista przeorów i braci .....        | 457 |
| Indeks osobowy .....                | 480 |
| Wykaz źródeł i literatury .....     | 492 |
| Wykaz ilustracji i ich źródeł ..... | 530 |